

महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक
MAHARASHTRA UNIVERSITY OF HEALTH SCIENCES, NASHIK
दिंडोरी रोड, म्हस्रुळ, नाशिक-४२२००४ Vani-Dindori Road, Mhasrul, Nashik-422 004
EPABX: 0253- 2539100/300, Ph.: 0253 – 2539191/6659191/291
Email: academic1@muhs.ac.in Website: www.muhs.ac.in

डॉ. कालिदास द. चव्हाण

एम.बी.बी.एस, एम.डी.(न्यायवैद्यकशास्त्र),

कुलसचिव

Dr. Kalidas D. Chavan

M.B.B.S., M.D.(Forensic Medicine)

Registrar

जा.क्र. मआविवि/ई-३/१८१२/२०२०

दिनांक 30/०९/२०२०

परिपत्रक क्र. 34/२०२०

विषय : बी.यु.एम.एस. अंतिमवर्षातील अमराज-ए-जील्द वा तझीनियत (Amraz-E-Jild Wa Tazeeniyat) या विषयाचा अभ्यासक्रम लागू करण्याबाबत...

संदर्भ : १) विद्यापीठाचे दि. ०३/०२/२०१७ रोजीचे परिपत्रक
२) विद्यापरिषदेचा ठराव क्र.६४ दिनांक ०३/०९/२०२०.

उपरोक्त विषयाच्या अनुषंगाने युनानी पदवी अभ्यासक्रमाच्या सर्व महाविद्यालयांना कळविण्यात येते की, भारतीय चिकित्सा केंद्रीय परिषद, नवी दिल्ली यांनी दि. ०७/११/२०१६ रोजीच्या अधिसूचनेचे प्रसिध्द केलेल्या राजपत्रातील परीक्षा व अभ्यास विषयक बाबी विद्यापीठाने संदर्भीय परिपत्रकान्वये शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ मध्ये प्रवेशित तुकडी पासुन लागू करण्यात आले आहेत. सदर अधिसूचनेत बी.यु.एम.एस. अभ्यासक्रमाच्या अंतीम वर्षात अमराज-ए-जील्द वा तझीनियत या विषयाचा समावेश होता परंतु अभ्यासक्रम विहित करण्यात आला नव्हता.

भारतीय चिकित्सा केंद्रीय परिषद, नवी दिल्ली यांनी दि. १८/०६/२०२० रोजीच्या ई-मेल पत्राद्वारे बी.यु.एम.एस. (२०१७) अंतीम वर्षातील अमराज-ए-जील्द वा तझीनियत या विषयाचा अभ्यासक्रम विहित करुन विद्यापीठास पाठविला आहे. त्याअनुषंगाने, सदर विषय दि. ०३/०९/२०२० रोजीच्या विद्यापरिषदेच्या बैठकीत विचारार्थ सादर केला असता, त्यावर खालीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात आला आहे.

“भा.चि.के.प. नवी दिल्ली यांच्या पदवी विनियम २०१६ मधील बी.यु. एम.एस. अंतिमवर्षातील अमराज-ए-जील्द वा तझीनियत (Amraz-E-Jild Wa Tazzeeniyat) या अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ मध्ये प्रथम वर्षात प्रवेशित तुकडी पासुन लागू करण्यास मान्यता प्रदान करण्यात यावी.”

वरील निर्णयानुसार युनानी विद्याशाखेतील शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ पासुन प्रथम वर्षास प्रवेशित विद्यार्थ्यांना सदर अभ्यासक्रम लागू करण्यात येत आहे. सदर अभ्यासक्रम विद्यापीठ संकेतस्थळावर

उपलब्ध करुन देण्यात आलेला आहे. महाविद्यालयांचे प्राचार्य यांनी विद्यापीठाचे परिपत्रक सर्व संबधित शिक्षक व विद्यार्थ्यांच्या निर्दशास आणुन द्यावे.

०८७५६६१५
कुलसचिव

प्रति,
मा.प्राचार्य/अधिष्ठाता,
सर्व संलग्नित युनानी महाविद्यालये/संस्था
मआविवि, नाशिक.

सोबत:- बी.यु.एम.एस. अंतिमवर्षातील अमराज-ए-जील्द वा तझीनियत (Amraz-E-Jild Wa Tazeeniyat)
Syllabus.

प्रत माहीतीस्तव: १) मा.परीक्षा नियंत्रक, मआविवि, नाशिक.
२) अधिष्ठाता, आयुर्वेद व युनानी विद्याशाखा, मआविवि, नाशिक.

CENTRAL COUNCIL OF INDIAN MEDICINE
NEW DELHI

SYLLABUS OF
AMRAZ-E-JILD WA TAZEENIYAT

KAMIL-E-TIB-O- JARAHAT (BUMS)

SYLLABUS OF AMRAZ-E-JILD WA TAZEENIYAT

INDEX

S. No.	Topic	Page No.
1.	Skin Diseases	3-4
2.	Diseases of Hair	5
3.	Diseases of Nail	5
4.	Tazeeniyat (Cosmetology)	5-6
5.	Investigations	6
6.	Procedures	6
7.	Juz-e-Amli (Practical)	6
8.	Reference books	7

1. Skin Diseases

- Brief anatomy, physiology of skin.
- Types of skin and its variants.
- Common signs and symptoms of skin diseases.
- Skin lesions and its classification
  - Zarar-e-Ibtedayi (Primary lesions)
  - Zarar-e- Sanvi (Secondary lesions)
  - Zarar-e- Makhsoosa (Special lesions)
  - Basoor aur uski aqsaam
- Basic principle of treatment of skin diseases.
- Tadabeer of skin diseases.
- Drugs used in skin diseases and cosmetology.
- Brief introduction of medical emergencies in dermatology and life threatening skin disorders.
- Causes, pathogenesis, clinical features, diagnosis and management of following disease:
- Muta'ddi amraz (Infectious diseases)
  - Viral diseases: Hasba (Measles), Humaiqa (Chicken pox / Varicella), Judri (Small Pox), Namla aur uski aqsaam (Herpes and its types)
  - Bacterial diseases: Juzam (Hansen's disease), Aatishak (Syphilis), Impetigo, Diqq-ul-jild (TB of Skin), Surkhbada (Erysipelas), Shab chiragh (Carbuncle).
  - Fungal infection: qooba (Dermatophytosis) aur uski aqsaam, Candidiasis
  - Parasitic infection: Jarb (Scabies) aur uski aqsaam, Jildi kalazar (Cutaneous Leishmaniasis), irq-e-madni (Dracunculiasis medinensis), Daa-ul-Feel (Elephantiasis).
- Non infectious disorders
  - Basoor-e-labniya (Acne)
  - Naar-e-farsi (Eczema)
  - Iltehab-e-Jild (Dermatitis) and its types

- Iltehab-e-urooq (Vasculitis)
- Hikka (Pruritis)
- Shira'a (Urticaria)
- Banaat-ul-Lail
- Hazaz-e-musattah (Lichen planus)
- Daa-us-sadaf (Psoriasis)
- Naffata (Pemphigus) aur uski aqam
- Systemic Lupus Erythematosus (SLE)
- Bad-e-shanam (Acne Rosacea)
- Disorders of pigmentation
  - Fasad-e- laun
  - Bars (Vitiligo) aur uski aqam
  - Bahaq (Pityriasis) aur uski aqam
  - Kalaf (Melasma/Cholasma)
  - Barsh (Freckles)
  - Namash (Nevus) aur uski aqsaam
- Abnormal growth of skin
  - Sa'leel (Warts)
  - Sal,aat (Tumors)
  - Sartan-e-jild aur uski aqam (Melanoma, Basal Cell Carcinoma, Squamous cell carcinoma)
- Others:
  - Hasaf (Miliaria)
  - Kasrat-e-arq (Hyperhydrosis)
  - Qillat-e-Arq (Anhydrosis)
  - Arq-e-muntin (Dracantiasis)
  - Dubaila/ Khuraj(Abscess)
  - Dawali (Varicose Vein)
  - Maraz-e-Husaaf (Pellagra)
  - Phrynderma

2. Diseases of Hair:

- Types and Variation of hair and its normal cycle.
- Intishar-e-sha'r (Hair Fall)
- Da-us-salab & Da-ul-haiya
- Saa'fa
- Sal'a (Baldness)
- Shaib (Premature Graying of Hair)
- Bafa (Seborrhoea of Scalp)
- Namoosat
- Quml o sibyan (Pediculosis)

3. Diseases of the Nail

- Abnormal Nail Presentations and its examination
- Zufra-e-Talqiya (Onychomycosis)
- Iltehab-e-azfaar /Daakhis (Paronychia)
- Ingrowing nails

4. Tazeeniyat (Cosmetology)

- Tazeeniyat ka umoomi Bayan (General Description of Cosmetology)
- Jild ka taghziya wa tahaffuz (Nutrition and Care of Skin Health)
- Azfar ka Taghziya wa Tahaffuz (Nutrition and Care of Nails)
- Baalon ka taghziya wa tahaffuz (Nutrition and Care of Hairs)
- Skin ageing and anti-ageing measures
- Aftab ki shu,aon ke asraat aur us se hifazat ke tareeqe (Effect of sun exposure on skin and its protection)
- Khushboo'at wa mane-aat-e-badboo (Perfumes/Deodorants)
- Bleaching and waxing
- Zeenat-e-jild ke liye umoomi Tadabeer:
  - Hammam & Ghasool
  - Riyazat-e-wajh
  - Inkibab, Zimad, Tila, Ghaza, Ghaliya, Ubtan, , Missi, Naura (Hair remover), Rooshoya (Face wash), Qashoor (Scrub) Barud, Hina.
  - Surma, kajal, Mascara.

- Chehre ki nigahdasht ki unani tadabeer
- Halq-ul-wajh (Facial Epilation), Shaqq-ul-sha'r (Splitting of Hair)
- Ilaj bil shamoom, Itr (Aromatherapy)
- Taghseel (Spa therapy)
- Mane shikan Tadabeer (Anti-wrinkle Procedures)
- Talawwun-e-sha'r (Herbal Hair Dyes)
- Baalon ki zeenat se mutalliqliq tadabeer (daraz banana, ghunghrale banana, seedha karna, ugana etc.)
- Tazheel wa Tasmeeen
- Washam (Tattooing)

Investigations:

Wood lamp examination, Diascopy, KOH-Mount test, Culture & sensitivity test, Skin biopsy, Allergens test (patch test, prick test etc.), Lepromin test, Cytological test, Immunological test, Immunoflorescence, ELISA, Tzank smear.

Procedures:

Examination of lesions by magnifying & Electro magnifying lenses, Photo/UV Therapy, Microscopy, Preparation of Slit Smear.

Juz-e-Amli (Practical)

100 marks

The practical/ Clinical Training of the subject shall be conducted in hospital which includes OPD/IPD duties, Ward rounds, Clinical demonstration.

The minimum hours of teaching should not be less than 100 hours. Audio-visual should be utilized for teaching purpose and at least one seminar should be conducted once in a month.

Reccomended list of Text Books

- Alqanoon fil-Tib: Ibn-e-Sina
- Kitab-ul-Mansoori: Zakariya Razi
- Alhawi Fit-Tib: Zakariya Razi
- Zakheera Khawarizm Shahi: Ismail Jurjani
- Kamil-us-Sana'a: Ali Ibn-e-Abbas Majoosi
- Sharh-e-asbab : Allama Kabeeruddin
- Text Book of Dermatology: Pasricha
- Text Book of Dermatology: Bhutani
- Skin Disease: Diagnosis and Treatment: Habif & Dinulos
- Dermatology and sexually transmitted diseases: Neena Khanna